

HET JURYRAPPORT

De jury beraadslaagde over de poëzie van 2018, die heel verschillende verschijningsvormen bleek te hebben; van stadsdichters die met foto's en zakdoeken de spanwijdte van de poëzie duidelijk maakten, langs meeslepende, rauwe en hilarische crime poems of innemende grafredes voor de gestorven collega-dichters Menno Wigman en Frank Starik, tot eenvoudige, klein gehouden emoties over het huiselijke die in een dwingende ritmiek hun grootsheid tonen.

Wat bijna alle dichters bindt, is hun zorg over de maatschappij waarin wij nu leven. Zij stamelen erover, zij grauwen ernaar, zij uiten hun woede of leggen nuchter de hedendaagse, menselijke onmacht naast de krachtige onverschilligheid van het firmament.

Ook in de zes genomineerde bundels is maatschappijkritiek nooit ver weg, maar het is meer dat de jury aan deze bundels zo benijdenswaardig vindt.

Frouke Arns - De camembertmethode - De Arbeiderspers

Verraderlijk licht geeft Arns een inkijkje in de alledaagse werkelijkheid, die immers niet is wat die schijnt. Kennen wij de wereld wel, en hoe goed denken we elkaar en onszelf te kennen? Arns dicht geestig, zelf-relativerend, doordacht en heel precies over existentiële kwesties. Zo weet ze de eeuwige afstand tussen mensen en het onvermijdelijke verglijden van de tijd door het volgen van zussen of vriendinnen uiterst scherp te vangen.

Paul Bogaert - Zo kan het niet langer - Polis

Bogaert ontmaskert de clichés. Subtiel en met ironie toont hij hoe taal ons de illusie geeft dat we macht hebben over ons leven, maar ons in werkelijkheid gevangen houdt. De poëzie van Bogaert is op die manier maatschappijkritisch. Tegelijk is ze schrijnend en vervuld van mededogen voor de mens, die vaak tevergeefs vluchtwegen zoekt. Zijn gedichten zijn zulke vluchtwegen, zij maken het onbehagen voelbaar en geven tegelijk de taal haar fundamentele vrijheid en creativiteit terug.

Marie Barnas - Nachtboot - Van Oorschot

Het is in de nacht dat wij dromen. En dat onze grootste nachtmerries ons bezoeken. Barnas legt in deze bundel haarfijn bloot hoe wij mensen worstelen met de uitersten, zowel met de lichte, ogenschijnlijk oppervlakkige als met de donkere zijden van het leven. Zo gaat ze de dialoog aan met Anne Sexton en Sylvia Plath, die zelfmoord pleegden. Barnas beschrijft het leven niet, ze bevraagt het. Bijna contemplatief, met sprookjes en waterrijke metaforen, verwondert zij zich kalm en eigenzinnig als een filosoof over onze vreemde wereld.

Paul Demets - De klaverknoop - De Bezige Bij

De Klaverknoop is een zoektocht naar het zelf in verhouding tot familie en omgeving. In bedrieglijk klassieke gedichten zet Demets hier het idee van het individu op het spel. Het zit verknoot in lussen met moeder en vader, met geliefde en kind, met het eigene en het vreemde. Deinend op dubbele betekenissen van woorden en uitdrukkingen geeft Demets vorm aan het worden en het veranderen. De rusteloosheid van al dit zoeken vindt bij Demets wonderlijk fraai zijn balans.

Radna Fabias - Habitus - De Arbeiderspers

Aards, rauw, gloedvol, bezwerend en actueel komt Fabias de poëzie binnen zetten. Haar debuut is verrassend voldragen en getuigt van een nieuwe, bijzonder oorspronkelijke stem. Fabias stelt pertinente en ongemakkelijke vragen door contrasten op te roepen en flarden alledaagse taal door haar gedichten te vlechten. Wat is identiteit? Wie is wie, waar en waarom? Wie ben je eigenlijk als je al de vooroordelen afpelt en wat betekent je afkomst dan nog?

Stefan Hertmans - Onder een koperen hemel - De Bezige Bij

Hertmans bespeelt vele registers. Hoewel hij schrijft over complexe, universele thema's, zijn zijn gedichten toch vooral een ode aan de schoonheid. Wat leeft is eindig, maar wat blijft en troost is de schoonheid. In dat streven klinken zoveel andere stemmen, van mythologische figuren, beroemde voorgangers (dichters en schilders) tot geliefde figuren uit zijn persoonlijk verleden mee en toch horen we in deze bundel vooral de intieme, unieke stem van de dichter.

De jury nomineerde de zes bundels die deze avond aan u zijn voorgesteld, allen om hun bijzondere eigenheid.

Maar één bundel sprong eruit. Vereend bewonderde de jury het schitterende talent, dat een vitalistische vernieuwende woordkracht toont. Een talent dat dicht met swingende, dwingende ritmiek, dat herhalingen inzet om subtiel vragen te stellen, en dat zich buiten alle grenzen wurmt. Deze dichter speelt ongehinderd met alle mogelijke vormen tussen proza en poëzie, tussen gebonden en vrij, tussen wat hoort en wat ongehoord is. En dat met een allesoverstijgende en toch actuele thematiek. Het is het verhaal van de wankele nieuwkomer die zich stoer moet aanpassen en zich bijna lichamelijk verwondert. Het verhaal van hoe bevreedend het gewone van de gemeenschap kan zijn, hoe ongewoon het is om daar middenin te staan terwijl je je misschien wezenlijk anders voelt, met een mix van stemmen in je hoofd.

Een mix van meerdere geslachten misschien zelfs. Zo keert de dichter het vrouwzijn binnenstebuiten, terwijl het woord man zoveel vaker in de bundel voor komt. Het vrouwenleven is er een van 'schaam je diep. leer nu wachten' tot 'ik ben geen dame. ik ben een vrouw'. Er is zelfs een gedicht over aanranding als een van de eerste #metoo-gedichten. Deze dichter reikt over de grenzen van het geslacht heen, ze pelt de schil van de mens en maakt iedereen gelijk. Het is kortom poëzie met borsten en ballen.

U heeft het vast al geraden. De winnaar van de Herman de Coninckprijs voor poëzie 2019 is Radna Fabias.